



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 367/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného RIBÁR & PARTNERS s.r.o., Halenárska 18A, Trnava, proti rozsudku Okresného súdu Poprad sp. zn. KK-2T/1/2022 z 18. decembra 2023 a uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8To/23/2024 zo 14. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. mája 2025 namieta porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a tiež čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom okresného súdu sp. zn. KK-2T/1/2022 z 18. decembra 2023 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“) a uzneseníu krajského súdu sp. zn. 8To/23/2023 zo 14. januára 2025 (ďalej len „odvolacie rozhodnutie“). V ústavnej sťažnosti sťažovateľ ústavný súd žiada, aby konštatoval porušenie označených práv oboma označenými rozhodnutiami, zrušil odvolacie rozhodnutie a vrátil jeho trestnú vec krajskému súdu na nové konanie a rozhodnutie, priznal mu tiež primerané finančné zadosťučinenie 4 000 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol prvostupňovým rozsudkom okresného súdu uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu zabitia, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere siedmich rokov. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd odvolacím rozhodnutím, ktorým jeho odvolanie zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ hneď v úvode upozorňuje, že jeho primárnou argumentáciou sú námietky smerujúce k tomu, že záver o jeho vine konštatovaný v prvostupňovom rozsudku okresného súdu v spojitosti s odvolacím rozhodnutím krajského súdu vychádza z arbitrárneho ustálenia skutkových okolností, čo má za následok, že sú závery konajúcich súdov zjavným skutkovým omylom, a teda zásahom do jeho základných práv, pričom je sťažovateľ toho názoru, že predmetné námietky nie je možné uplatniť v dovolacom konaní.

4. Sťažovateľ, prezentujúc podrobnosti z dokazovania v jeho veci, namieta, že odôvodnenie rozhodnutia o jeho vine nepôsobí ako vyhodnotenie všetkých dôkazov v ich vzájomnej súvislosti, ale ako akcentovanie jedného dôkazu bez dôkladného vysvetlenia vzťahov k dôkazom iným. Podľa sťažovateľa konajúce súdy nevytvorili v jeho trestnej veci reťazec priamych a nepriamych dôkazov, ktorých súhrn by viedol k jedinému záveru, teda k preukázaniu jeho viny. Sťažovateľ uvádza, že jediným priamym dôkazom v jeho veci bola v zásade jeho vlastná výpoveď, z ktorej obsahu však nie je možné ustáliť skutok tak, ako ho ustálili konajúce súdy. Odkazujúc na judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 296/2022), podľa ktorej má konajúci súd v záujme toho, aby obžalovaný porozumel súdnemu rozhodnutiu, využiť príležitosť presvedčiť ho prostredníctvom vlastného hodnotenia skutkových a právnych okolností trestnej veci, sťažovateľ argumentuje, že je odôvodnenie namietaných rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu arbitrárne, „*kedy súdy dopĺňali skutkové úvahy arbitrárne*“.

5. V poslednom bode odôvodnenia ústavnej sťažnosti sťažovateľ prezentuje tvrdenie, že dozorový prokurátor, ktorý v jeho trestnej veci podal obžalobu, je rodinným príslušníkom usmrteného poškodeného, čo podľa neho vyvoláva oprávnenú pochybnosť o jeho nestrannosti a objektívnom prístupe k vedenému trestnému konaniu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených práv prvostupňovým rozsudkom okresného súdu:

6. Vo vzťahu k sťažovateľom napadnutému prvostupňovému rozsudku okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne. Sťažovateľ využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu, o ktorom bol oprávnený a povinný konať krajský súd, čo vylučuje možnosť opätovného preskúmania prvostupňového rozhodnutia okresného súdu zo strany ústavného súdu. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie označených práv prvostupňovým rozsudkom okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej

republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv odvolacím rozhodnutím krajského súdu:

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti dôvodí, že argumentáciu uplatnenú v ústavnej sťažnosti nemohol uplatniť v rámci dovolacích dôvodov vymedzených Trestným poriadkom prostredníctvom dovolania, a preto je toho názoru, že vyčerpал ešte pred podaním ústavnej sťažnosti všetky dostupné právne prostriedky.

8. Ústavný súd na tomto mieste poukazuje na svoju súdobú aplikačnú prax odvíjajúcu sa od nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 546/2020 z 23. februára 2021 [postupne osvojenú zo strany ďalších senátov ústavného súdu (I. ÚS 343/2022, I. ÚS 339/2022, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 559/2021, III. ÚS 302/2022, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 254/2022 atď.)], podľa ktorej dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu, pozn.), ale obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku). Podstatu a zmysel materiálneho poňatia základného práva na obhajobu [čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru] v podobe zaručenia reálnej a účinnej možnosti uplatnenia tohto práva v rámci trestného konania na účel bránenia sa proti obvineniu zo spáchania trestného činu je potrebné vždy vykladať v duchu zabezpečenia práva na spravodlivý súdny proces garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Uvedenému právu zodpovedá postup všeobecných súdov podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý normuje povinnosť súdov uviesť v odôvodnení svojho rozhodnutia, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovел návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Nezaujatie žiadneho takéhoto stanoviska predstavuje zjavnú neodôvodnenosť rozhodnutia a tým aj popretie účelu práva na obhajobu, najmä ak v dôsledku nedostatočného odôvodnenia nie je obvinenému zrejmé, v akom rozsahu a akým spôsobom sa môže náležite procesne brániť (I. ÚS 182/2023). Ústavný súd uvádza, že aj hodnotenie dôkazov alebo iná skutková okolnosť z hľadiska vysporiadania sa súdu s jej obsahom v odôvodnení svojho rozhodnutia sú obvineným uplatniteľné v dovolacom konaní ako námietka z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z hľadiska tohto dôvodu dovolania však ide o prieskum obhajobného atribútu spravodlivého procesu spočívajúci vo vyhodnotení dovolacím súdom, či sa skôr konajúce súdy spoľahlivo a nearbitrárne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí s otázkami podstatnými pre rozhodnutie, čo zodpovedá obhajobným právam obvineného (m. m. IV. ÚS 546/2020).

9. Ústavný súd uvádza, že aj zodpovedanie otázky, ktorá je podľa presvedčenia sťažovateľa v jeho trestnej veci v hre a za ktorú považuje kvalitu právnej úvahy týkajúcu sa analýzy vykonaných dôkazov, je uplatniteľné v dovolacom konaní ako námietka z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z hľadiska tohto dôvodu dovolania však ide o prieskum obhajobného atribútu spravodlivého procesu spočívajúci vo vyhodnotení dovolacím súdom, či sa skôr konajúce súdy

spoľahливо a nearbitrárne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí s otázkami podstatnými pre rozhodnutie, čo zodpovedá obhajobným právam obvineného (m. m. IV. ÚS 546/2020).

10. Ústavný súd konštatuje, že v ústavnej sťažnosti predostreté námietky o nedostatočnom (resp. nekomplexnom) vysporiadaní sa s dôkaznou situáciou v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov jednotlivo a aj v ich vzájomnej súvislosti mohol sťažovateľ uplatniť aj pred dovolacím súdom a subsumovať ich pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Navyše, námietku prezentovanú v bode 24 odôvodnenia ústavnej sťažnosti (o existencii dôvodov vyvolávajúcich oprávnenú obavu z nedostatku nestrannosti dozorového prokurátora) mohol sťažovateľ tiež uplatniť pred dovolacím súdom a subsumovať ju pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. Sťažovateľ však dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mu právna úprava umožňuje využiť, podľa vlastného vyjadrenia neuplatnil.

11. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ mohol (a vzhľadom na zákonom určenú lehotu na uplatnenie dovolania stále môže) podať dovolanie, v tomto momente vylučuje, aby sa ústavnou sťažnosťou sťažovateľa ústavný súd mohol meritórne zaoberať. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv, ktorý mu zákon účinne poskytuje, t. j. nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Skutočnosť, že sťažovateľ nevyužil účinný zákonný opravný prostriedok, ktorý mal k dispozícii, tak zakladá neprípustnosť jeho ústavnej sťažnosti (m. m. IV. ÚS 334/2020, II. ÚS 594/2020, II. ÚS 559/2021).

12. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti odvolaciemu rozhodnutiu krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

13. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2025

Luboš Szigeti
predseda senátu